

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

„Gazetă“ ese de 2 ori; Joi'a si Dumineacă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu $2\frac{1}{2}$ galbini mon, sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la poste c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pertru serie 6 cruceri v. a. Tacă timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 37.

Brasovu 27|15 Maiu

1877.

Brasovu, 15 Maiu.

Publicam cu tota placerea urmatorul nobilu Apellu, care ni se imparte prin urmatóra addressa:

„Domnului redactoru alu „Gazetei Trans.“

Domnule Redactoru!

Te rogu se aibi bunatate a publica aci alaturatul Apellu filantropic in celu mai apropiat numeru alu stimabilelui diariu ce redigeti.

Priimeti, ve rogu dle redactore, assecurarea despre stim'a ce ve portu.

Diamandi I. Manole,

presiedintele comitetului romanilor din Brasovu pentru ajutorarea ranitilor ostasi romani din Romani'a.

Apellu filantropicu !

In vecinatatea nostra „flagelul umanitatii siu civilisatiunei „resboiul“ a inceputu a cere ritimile sale.

Fratii nostri de dincolo, pusi in dur'a necesitate d'a-si apera cu arm'a averea si esistentia, roca caritatii vine si reclama dela umanitate ajutoru si alinare.

Cu catu mai vertosu nu va reclama acesta nra voce dela noi, unde ea este totu odata vacea sangeliu, pentru ca ei suntu frati i nostri?

Acela ce remane gemendu, strapunsu si multatu pe campulu de onore, incéta d'a mai fi dusmanul cuiva. Elu devine obiectulu sacru alu charitatii tnturoror.

Déca crud'a ratiune a resboiului suspinde intre resboitorii mai tota indatoririle, iubirea evanghelica vine si impreuna pe toti la patulu gemenului si alu muribundului.

Si déca luminele civilisatiunei au ajunsu a face unu adeveratu cultu din ingrijirea si alinarea dorilor celor cadiuti in resboiu, vomu poté remane noi nepasatori facia de cei mai d'apré pe si nos trai, cari si-au espusu viati'a pentru legea, onore si esistentia nemului romanescu?

Martora istoria, martori vii multi chiaru dintrę noi, ca fratii de dincolo in tempuri nefaste ne-a priimtu si ne-au adaptit in caminulu loru foro osebire de nationalitate, ne-au ajutatu lipsele si ne-au alinatu dorurile.

Déca ne-ar' lipsi ori ce legatura intima, fia de sange, fia de lege si cultura, inalt'a datoria a gratitudinei nu ne-ar poté lasa unu momentu se stamnu nepasatori in facia acelor ce reclama indatoririle charitatii.

Aceste sacre motive au datu impulsu Romanilor din urbea Brasovu a veni cu oboloulu loru in ajutorulu ranitilor in resboiu, a fratilor nostri din Romani'a.

In consultarea ce au tienut'o in 10/22 cuente s'a si facutu ofrandele ce se publica mai diousu.*)

Pentru generalisarea ideei, pentru primirea ofrandelor si tramiterea loru la loculu destinatiunei s'a si instituitu unu Comitetu din urmatorii membri:

Diamandi I. Manole, presedinte, N. Th. Giurcu, Cassariu, Dr. I. Lapedatu secretariu, Dimitriu Eanciovici, Aron Densusianu, Protopopu Ioan Petricu, Constantin Steriu, Ioanu Stinghe, Ioan Lenger, Parochu Bartolomeiu Baiulescu, I. M. Burcea, Parochu George Persienaru, George B. Popp, Dr. I. Neagoe, Iul. Filipescu.

Comitetulu s'a insarcinatu cu urmatorele a-gende:

1. a primi ofrande,

*) Ofrandele vedile column'a a 3.

2. a le tramite la loculu destinatiunei: „Societatea romana „Crucea rosie“ in Bucuresci.“

3. a da comptu publicu de tota gestiunea. De si acestu comitetu s'a instituitu cu deosebire pentru urbea Brasovu si districtu, elu inse' si-va tiené de datoria si onore a primi si a inainta la loculu destinatiunei ofrande dela toti binevoitorii, ori de unde se fia.

Astu-feliu comitetulu vine a appellá la simtiul de charitate alu tuturora si cu deosebire la toti Romanii de anima.

Ori-ce tramiteri se voru addressa Domnului comerciente Diamandi I. Manole in Brasovu.

Brasovu 10/22 Maiu 1877.

Comitetulu.

Imperiul Russiei.

I. De candu poporale din peninsul'a Balcanoru se invertu in dantiulu infernale dupa music'a Bellonei si se ospeta cu sange omenescu, ne adoperaramu si noi a publica in acestea colone diverse notiuni geografice, ethnografice, istorice, politice, sociali si religiose din acelea tieri cadiute sub celu mai greu blastemu de ani patru sute incóce.*). Amu luatua asupra-ne acésta ostenéla cu atatu mai virtosu, ca fora asemenea cunoscintie este forte anevoia a intielege decursulu lucrurilor si cu atatu mai greu poti urmari dantiulu de strigoi alu diplomatilor si descendanturile loru de pe la miediu de nopte. Déra in cestiuza orientale mai este unu factoru principale, potent, inpunetoriu, care in momentele de facia a intratu in actiune cu partea cea mai mare a poterilor sale, in Asi'a si in Europ'a. Acelu factoru este Russi'a, cu tota cabilitate sale bune si rele; este acea Russi'a, pe care Leopoldu I. imperatulu Romanilor inca pe la a. 1685 o rogase ca se'i dea ajutoriu contra turcoror si curutilor lui Tökölyi,**) este acea Russia, cu care principale romanesci incepudu dela Dimitrie Cantemiru si Constantinu Brancovann au statu in relatiuni strinse, si — de ce se ascundem adevérulu istoricu, iau cerutu ajutoriulu contra tiraniei turcesci in epoce de acelea, pre candu Europ'a apuséna nu scia nici macaru atata, ca betranulu Istru spala tiermii Romaniei, de unde se versa in Marea-negra.

Fora a ne castiga celu puciuu notiuni elementarie despre imperiul Russiei, in midiuloculu atatoru sciri contradicatórie, schimosite si false, suntem in periculu de a intra intr'unu labirintu, din care se nu mai potem esu. Trupele russesci stau astazi pe pamentulu Romaniei, ca trecatorie seu nu, se va alege mai apoi. Altele astépta la côtele monarchiei nostra de catra Galiti'a si Bucovina, dora ca amice, asia ni se spune, déra noi nu scim nu nimicu. Pentru noi ince este necessitate imperiosa a cunoscere Russi'a si pe russi. Romanii din Romani'a i cunoscu forte bine de 200 de ani aprópe; noi i-am vediutu numai in an. 1849; avemu ince ratiuni de a ne teme, ca dupa cumu se pórta maghiarii, erasi vomu mai vedea

*) In a. 1876 Studiu despre slavii meridionali 5 art. — Bosni'a si partile adnexe Nrii 29—30. Panslavismulu 58—59. Fric'a de Russi'a 55—57. 1877 Imperiul ottomanu Nr. 2. 3. 4.

**) D. Cantemir. Istoria imperiului ottomanu, testulu germ. Part. II. §§. 143—4 in viéta lui Muhamed IV.

caii cozaciloru calcandu preste frumósele vali ale Transilvaniei. Inse chiaru de ne-ar' apara ceriul de aceea ce ni se prepara de catra nebunii Europei, amu merita ca se simu inferati cu stigm'a infamiei, déca nu ne-amu interessa cu tota doiosi'a si dorerea sufletescă de sértea Romaniei, de sangele nostru, de locitorii acelei tieri trecute prin probe si calamitati fora nume si numeru.

Déra monarchia Russiei este cea mai vasta din lume; apoi natiunea russescă si-a serbatu aniversari (jubileulu) de una mii de ani ai existentiei imperiului in a. 1862, prin urmare istoria, sa se intende pe 1000 de ani. Unde remanu celealte notiuni forte necessarie, pe care trebuie se ni le castigamu despre Russi'a? Cumu se le poti aduna pe tota ca intr'o căja de nuca, candu altora nu le ajungu volume gróse? Tota lumea de inpregiurulu nostru se incerca se ne faca a crede, ca Russi'a e barbara, ca locitorii ei sunt semi-selbaceci, ca gubernulu e tiranu, ca acolo domina numai cnut'a si Sibera. Se cercetamu noi insine, si se nu mai suferimu ca se ne pórte altii de nasu. Problem'a nu este usiora, déra se ne apucamu de ea, si speramu ca in fine vomu afia unu adevér, care va surprinde pe multi. Occupandu-ne mai multu numai de Russi'a europena, vomu vedea, ca acea parte a lumei a remas camu cu 50 de ani in urm'a poporului celor mai civilișate, ca inse ea este celu pucinu cu 100 de ani inaintea Turciei, si ca spre es. dela Ungari'a nu are nimicu de imprumutatu, ba inca multe institutiuni russesci sunt neasemenatu mai bune decat cele unguresci, éra in ceea ce concerne tirani'a, la acésta s'ar' poté respunde cu proverbiu cunoscutu: Di'i orbu, ca se nu'ti dica elu tie orbetiu. Ungureni si muscalii n'au ce'si inputa nimicu pe lume in punctulu acesta.

Notiuni geografice. Imperiul intregu alu Russiei se intinde dela gradulu 38 si 20; pana la $78^{\circ} 26'$ ale latimei septentrionale, si $35^{\circ} 10'$ pana la 208° de lungime occidentală, adeca dupa mesuraturile cele mai noue, pe unu areal de 369,830.₄₀, adeca trei sute si sedieci si noue mii optu sute treidieci si $\frac{40}{100}$ miluri geografice patrate. In acelu areal ince nu sunt computate marea Caspica si laculu Aralu si nici provinci'a Turcestan din Asi'a, cucerita numai dela 1864/5 incóce cu unu territoriu de 15437.₇₀ mil. geogr. Din acelu areal inmensu Russi'a propriu numita asia, adeca totu ce se coprind intre marea polara si marea negra, intre Caucas si pana la fruntariele austriace, prussiane si romanesci, face 90.134.₁₃ mil. patr. geogr. Asia déra imperiul intregu alu Russiei in Europ'a si Asi'a pana susu la Camciatca, seu adeca pana in Oceanulu celu mare e preste indoitu mai mare, decat Europa intréga, éra Russi'a propria, e aprópe de noue ori catu Franci'a. Russi'a e mai mare decat cele mai mari imperiuri cate s'a formata in cursulu toturor secoliloru, de candu are omenimea istoria, ea coprind $\frac{1}{24}$ din 24 parti ale globului intregu, computata cu mari cu totu.

Se intielege de sine, ca pe acelu territoriu vastu diversitatea in formatiunea terenului, in clima, in populatiuni si gradulu culturei loru este infinita. Dela caldur'a meridionala din Crime'a pana la gerul teribile, de care inghiatia si argintu-

viulu, in catu ilu poti bate cu ciocanulu, clim'a si fertilitatea, seu sterpiuinea pamentului variédia din tiéra in tiéra, din regiune in regiune. Siesurile si steppele cele mai intinse, codrii si paduri seculare, lacuri ca nisce mari, munti pana in nuori, multime nenumerata de riuri, succedu unele dupa altele; 37 riuri din cele mai mari, in a caroru frunte sta gigantic'a Volga, ducu cu sine si versa in mari cateva mii de riuri si riuletie. Multimea riurilor mari curgatorie preste tieri plane facilitéia constructiunea celor mai inposante canale, catorua asemenea abia se mai vedu in Europ'a. Una parte mare a Russiei proprie este prea acomodata pentru agricultura, era alta mai multu numai pentru economia vitelor, care 'si afia v'r'a pasiune si érn'a nutretiu cu prisosu, de unde apoi se si poate explica usioru vieti'a mai multu nomada a catorua millione de locuitori, ca-ci pe aceea li-o inpune calitatea climei, care este mai totu acea descrisa de Herodotu candu vorbesce despre popórale scitice. Totu de aici se explica si usioratatea, cu care popórale septentrionali isi stramuta odeníra locuintiele loru si se inpingea unele pe altele de sub clim'a frigurosa totu mai incóce spre tierile nóstre, precum au patitu de es. si maghiarii scosi dintr'o regiune in alt'a, pana ce au ajunsu abia in Panoni'a. Prasirea de cai este forte pretuita si cautata mai in tota Russia, nu numai ca vite de calarit u si de hamu, ci si din causa ca locuitorii stepelor se nutrescu cu lapte si cu carne de calu, ca si in vechime. Gubernulu si magnatii tieri au facutu forte multu pentru nobilitarea cailor. Tienerea de oi, de stupi si de rimatori se poate computa la sute de millione. Cultur'a vermillorului de metasa sub clima moderata e introdusa inca din dilele lui Petru celu mare asia, catu de es. in a. 1865 s'a esportatu metasa tórsa in valóre de 1 millionu 733 mii de ruble. Padurile Russiei au o intindere fabulósa, ca-ci numai ale statului facu la 23 mii de miluri patrate, adeca unu arealul mai multu decatuit indoitul imperiului austro-unguresc. Pedurile particularilor nice ca s'au potutu mesura pana acilea.

Productele minerali. Avutia Russiei in mineralii folositorie nu se poate exprime cu nicio cifra; de aceea si lucrarile montanistice ocupă sute de mii de bracia. In secolulu trecutu abia se scótea din minele Russiei pe anu cate 8—9 pud;*) din contra, in dilele nóstre se scotu cate 1400 pana la 1500 pud. Argintu, nu ca ar' lipsi, déra se lucra multu mai pucinu la scótarea lui, incatul abia esu pe anu cate 900—1000 pud. Se afia si minunatul auru albu, numitu platina, descoperitul numai dela 1824 incóce. Arama se scote forte multa, pana la 300 mii de pud pe anu, uneori si mai multu. Se afia si mine bogate de cusrutoriu, zincu, grafitu; era minele de feru dnu resultate neaudite pe aerea; asia in 1863 s'au produsu feru curatul la 12 millione pud, feru tornat (tuciu) preste 18 millione si 145 mii otielu; s'ar' potea inse produce si mai multu. Totu asia bogata este Russi'a si de sare. Carbuni de petra si antracitu se scotu pana la cate 18 millione pud.

(Va urma.)

Calumnia infama, la adress'a armatei romanesce.

Diariele maghiare, asta-data in fruntea loru „Ébredés“ (Destuptarea) din Clusiu, organu al aristocratiei maghiare din Transilvania, dupa alte insute fora numeru, publicara in 20 si 21 Maiu despre armata Romaniei, ca din 120 de mii chiamati sub arme, aprópe diumatate au desertatul ca nisce poltroni miserabili, ca comandanții se vedu siliti a inpusca sute de desertori, din care causa dela trupele romanesce se poate spera cu atatu mai pucinu, ca abia 30 de mii au pusi, iuse si acelea

*) 1 pud russescu face catu $16\frac{3}{4}$ /₁₀₀ Kilogram franc., seu catu $29\frac{2}{3}$ libre ori punti de Vien'a, seu = $32\frac{7}{8}$ punti nemtiesci de vama. 1 pud are 40 libre russesci; era 10 punti russesci se numescu Bercovetiu si libra de corabia.

de sistheme forte diferite, cai nu au si tunuri numai cateva.*⁾ Aceleasi diarie vorbindu despre bombardarile dela Calafatu, voiescu a sci, ca acolo ar' fi remasu morti 240 de soldati romani (altele dicu numai 110), era dintre oficieri colonelulu Lachovari, 1 maioru, 3 capitani, 5 locotenenti, 2 sublocotenenti, era generalulu Georgie Manu, fostulu primariu alu capitalei, ranit greu. Nimicu din acestea.

Lasamu la o parte fabulele dela Calafatu si semnalamu numai infamiile celelalte cu atatu mai virtosu, ca redactorulu susu numitului diariu inca a fostu oficieru ungurescu si ar' trebui se scia ce merita calumniatorii. Armat'a romanescu i-si are „Monitorul óstei“, in care se publica regulatu totu ce se tiene dn dens'a, precum si orice casu de desertiune, in catu de acolo le pote vedé ori-cine si a face comparatune cu desertiunile din alte armate. Nicairi nu sunt mai pucine ca in Romani'a. Déra sciti cine desertéza astazi dela óstea romanescu? Desertéza (de si nu in sensu strictu militariu) acea multime de teneri, mai alesu secui din Transilvania, evrei din Galiti'a si Ungari'a, nemti din tierile cislaithane fugiti si dositi in Romani'a de inaintea recrutatiunei din patri'a loru. Mai multi din ei sunt dusi in Romani'a ca copii de cate 12—15 ani, care cu famili'a, care preste plaiu, pe vam'a cucului, cari stracurati pe Dunare si scosi pe ttermulu romanescu. Pe acésta classe de teneri ii numescu in Romani'a canide doue case, ca-ci candu consulatulu austriacii reclama ca pe refractari si fugari, ei alérge la protectiunea locala, seu si la alta straina, era candu auctoritatiale'i considera de romani si chiama se traga la sorti, ei protesta si se dau de suditi austro-unguresci si striga cu obraznicia: „Bin ein österreichischer Staatsbürger“, ori „Tyszta magyár vagyom“, ca slavaci nascuti din tata slavacu si mama nemtiesca, era evreii galitiani: „Wai mir, Gewalt, protestir, Namen Seiner Majestät.“ De altumentrea auctoritatile Romaniei n'au nici o incredere in acestea prasile de ómeni; totusi in gard'a locala ar' potea face servitul, pana candu fi patrieri si versa sangele la Dunare. In adeveru de acesti refractari si dositi sunt forte multi. Consulatele cunoscu acésta blastematio forte bine, déra aristocratii Transilvaniei n'au nici macaru in Bucuresci unu corespondente si honestu, si omu demn de a intra pe la consulate; era déca'lu au, atunci infamiile publicate in diariile loru se potu considera ca hostilitate (vrasmasia) declarata pe facia contra romanilor.

Intr'acea nu noi suntemu competenti a face pe advocatiile óstei romanesce, de aceea curmamus orice explicatiuni ulterioare. Le voru da de sigur tunurile Krupp si puscile Peabody.

Brasiovu, in 26 Maiu st. n.

Diurnalele maghiare nu mai incetédia a alarmá lumea cu spioni russesci, cari dupa parerea loru, ambla printre poporulu romanu din Ungari'a si Transilvania si distribuindu ruble russesci lui indemnala la revolutiune contr'a poterei de statu. Noi stam, potemu dice, in contactu cu toate anguriile romanime si totusi pana acumu n'amu fostu in stare se descoperim nici cea mai mica banuiéla in acésta privintia. Din contra amu aflatu si scimus, ca poporulu romanu din Ostrungari'a este astazi mai liniscit ca ori si candu alta-data; elu este paratu pentru ori-ce eventualitate, privesc cu incredere in viitoru, der nu se lasa se-lu scota din cumpetulu seu nice ruble spionilor russesci, nice neindurarea executorilor de dare unguresc. Este deci numai scornitura reutatiosa ceea ce scriu foile maghiare in acestu respectu si ori si cine poate se vedia aici intentiunea scelerata a fratilor unghiri, cari cu ori-ce pretiu ar' voi se capete ansa de a complicá si monarchia nostra in resbelu si totu-odata de a areta pe romani de patrioti rei si chiaru periculosi.

Insa precandu aceste foi vreau se incurce monarchia in resbelu din caus'a romanilor, pre atunci totu ele vinu si amenintia monarchia cu o noua revolutiune interna maghiara, déca va cutedia se sprijinésc pe Russi'a si nu pe Turci'a. Deputa-

*) Nu e asia de multu, decandu scriitorul acestorui linii a numeratu in capitala la unu singuru locu 190 de tunuri.

tulu Helfy o spuse in siedintia publica in camera opiniunea publica maghiara va considera tradatorul de patria pe fia-care soldatu, care prinde arm'a intru ajutoriulu Russiei. Acésta este iniatiune a esitu, ce e dreptu, din gur'a unui membru alu partitei lui Kossuth, pentru aceea nu ar' surprinde asiá tare, déca diurnalul officiu imperialu a contelui Andrassy.

Acésta procedere a pressei maghiare este foarte indoiala nepatriotica, este indreptata intru agitatorilor contra starei actuale a lucurilor. Pe ca fratii unghiri credu, ca acésta este unică si pentru salvarea tiraniei turcesci si a egemoniei unghuresc. Noi inse nu suntemu de acésta credinta, ci din contra suntemu inclinati a admittē, prin o asemenea procedere irrationale nu numai nu potu face nice unu servitul Turciei, ci-si pot bucura de vr'o diece ani incóce. Apoi de alta parte se facu si de risulu lumei, care vede, ca unghii facu gura mare, insa n'au nice o potere, ca data ce vedu pumnulu, tacu ca piticii. Mai multa alaltaeru diceau, ca declararea independintiei Romaniei se va considera de casu de resbelu pentru Ostrunguri'a; lasemena se va considera si trecentru trupelor russe in Romani'a mica; acumu in dupa ce ambe aceste casuri suntu fapte imprimante nu li-a mai remasu alt'a, decatul se descopere spioni russesci intre poporulu romanu din Ostrunguri'a si se caute in acésta impregnare casulu de resbelu. In modulu acesta se poate intempla ca in fine se se dovedesca existinti'a spionilor russesci in Ungari'a si cu toate aceste casulu de resbelu se va fiat.

* * *

Pre campulu resbelului nu s'a ivit in dilele din urma nice unu evenimentu mai remarcabil. Armat'a russa este, ce e dreptu, dejá concentrata pe malulu Dunarei incepandu dela Ismailu pana in Romani'a mica la Zimniti'a si Turnu-Magurele, ince docamdata sta pe locu, fiindu ca in urma ploilor continue au esundatul nu numai tota riușile Romaniei, ci chiaru si Dunarea. Actiunea serioasă va lipsi a se incepe in data ce apele se vor scurge in albi'a loru regulata.

In 12 Maiu turci bombardara vaporulu austriac „Clotilda“ care sosise in apropiare de gur'a Jiului, si prin acésta bombardare 'lu aprinsa. Foile maghiare sustinu ca nu turci, ci romani au capturatul acestu vaporu, pre care se aflat pre langa capitanu inca vr'o 11 matrosi. Totu din foile unghuresc aflamu: ca doue corpuri de armata russesci voru ocupá tota strimitore Carpatilor, pentru ca se impedece eventualea interventiune a Austriei; ca calea ferata romana Ploiesci-Predealu nu se va construi din cause strategice russesci, ca in fine ambasadorele rusesci din Vien'a este gata de plecare, de unde se deduce, ca intre Austria si Russi'a amenintia erumpere de resbelu. — Totu aceste suntu scornituri nerusinate, cari tindu si scote monarhia austriaca din neutralitate si a complicá in resbelu in favórea Turciei.

Caderea portului Ardahanu in man'a russesci se constata chiaru din partea turcilor. Camer'a turcesca a decis a tramite pe comandantele acestui portu inaintea tribunalului martialis:

Romania absolutu independenta

Cá reporta despre resultatul siedintelor Camerei deputatilor si a Senatului Romaniei, tinute in 9/21 Maiu 1877, in cari se proclamá in unanimitate Romania absolutu independenta, impartasim din „U. p. A.“ decursu asia:

Marea cestiune nationale fu pusa in camera printre interpellare a lui N. Fleva, care intrebă

pe guvern : Déca a comunicat officialu toturorui poterilor europene ruperea legatureloru nôstre cu înaltă Pôrta, prin urmare independent'a absoluta a Romaniei ;

,Déca in starea de resbelu, in care ne gasim in urm'a provocatiunilor Turciei, guvernul a rechiamat pe agentulu tierei din Constantino-pole ; —

,Déca s'a comunicat officialu poterilor acesta stare de resbelu si s'a luat tota mesurile necesare. *

Responsul guvernului fù cathegoric si la inaltimia situatiunei.

Cuvintele dlui ministru de externe, că si ale interpellatorilui, fura inspirate de acelui profundu patriotism, care animéza pe orice bunu romanu in asemene momente.

Nimeni nu luà cuventul contr'a.

Mai nainte de inchiderea discusiunii, urmat'ea motiune fù propusa votului adunarii ;

,Camer'a, multiamita de espliarile guvernului asupr'a urmarilor ce a datu votulu ei dela 29 Aprile anulu curentu,

,Ja actu ca resbelulu intre Romani'a si Turcia, ca ruperea legatureloru nôstre cu Pôrta si ca Independent'a absoluta a Romaniei au primitu consecrarea loru officiale, si

,Comptandu pe dreptatea poterilor garante, trece la ordinea dilei. *

Cá dovada de acésta dechiarare, indata in acasă si s'a presentat si acceptat atatu in camera, catu si in senatu unu proiectu de lege pentru instituirea unui ordinu, a unei decoratiuni romane, la ceea ce numai statele independente si deplinu suverane au dreptulu. Decoratiunea militaria, ordinu cavalerescu, pôrta numirea de „Stéu'a României.“

Ne vomu reintorce la multu momentósele discursuri din siedintiele corpuri legislative romane in nr. v. ; pentru acumu inse mai reportam, ca diu'a de 10 Maiu, aniversarea festivelui suirei pe tronu a Domnitorului Carol I, fù serbata intr'unu modu extraordinar caldurosu cu cele mai rare manifestatiuni, cari servescu de documentu si pentru unanimitatea sentimentelor la acestu faptu national, celu mai memorabilu alu istoriei romane moderne.

La reversatulu dîrilor dilei de 10 Maiu anunciară 21 descarcari de tunuri diu'a suirei pe tronu a Domnitorului Carol I. La 11 in cathedral'a S. Metropoliei la assistint'a curtilor, corpuri si representantilor camerei si ai senatului se tienu „Te Deum“, fiindu reg. de inf. cu steagul si musica in curtea bisericei.

La 12^{1/2} Domnitorulu si Dôma au primitu felicitările „Ministrilor, ale casei civili si militari domnesci, cu care ocasiune se rostira de catra presintenti discursuri importante si aduncu simtite, la care Domnitorulu respuse plinu de emotiuni pana la lacrimi. Discursulu din partea senatului inchia asia : „In intru prin libertate, la fruntarii prin eroismu, mantiene patriei nôstre independent'a si i cucerise stim'a si iubirea lumii civilisate. Europa impreuna cu noi cu veneratiune si cu amore va saluta in Maria Ta pe marele Rege alu Romanilor. Se traiesci Maria Ta' se traiésca Maria sa Domna ! Traiésca Romani'a independenta si libera ! — „Capitala a fostu tota diu'a impodobita cu drapel tricolori si cununi verdi; sér'a illuminari pompöse, afara de straini, cari nu illuminara. — Din tota tiéra prin telegreme sosiea espressiuni entusiastice de bucuria din Craiova si Oltenia cu deosebire accentuate pentru dechiarat'a independent'a absoluta, pe care cu orice sacrificia o voru apara. —

INALTU ORDINU DE DI.

Oficiari, supoficiari, caporali si soldati,

In momentele grave prin care trece tiéra nôstra, Romani'a întrégă are ochii tientiti asupra vostre ; ea pune in voi tota sperantie sele.

In or'a luptei, aveti inaintea vostre faptele batrenilor osteni romani ; aduceti ve a-minte ca sunteti urmasii eroilor dela Racova si dela Călugăreni.

Drapelul vostru care luptati este in midilocul vostru insasi imaginea Patriei. Următi'lui dêr' vitejse, si candu ua-data laurii pacii voru reinverdi pe muntii si campiele Romaniei, Patria, cu recunosc-

cintia va inscrie numele bravilor ei aparatori pe frontispiciul edificiului independintiei romane. Oficiari, supoficiari, caporali si soldati,

Domnulu vostru ave urmaresce cu mandria, Elu in curendu va fi in midilocul vostru, in fruntea vostre. Caus'a ce ve este incredintata este o santa causa. Cu noi dêru va fi Dumnedieu, cu noi va fi victoria.

Datu in Bucuresci, astazi 10 Maiu, anulu 1877.

CAROLU.

Ministrul de resbelu,
Generalul de brigada Cernat.

Not'a a dôu'a a dlui ministru de externe M. Cogalniceanu din 6/18 Maiu a. c. adresata dloru agenti si consuli generali ai poterilor straine, acreditali in Bucuresci, o recomandam atentiu-nei de a aprópe a classelor comerciali si industriali. Din acea nota resulta, ca de aci inainte, pe catu timpu va dura bellulu, ori-ce comerciu pe Dunare este oprit u chiaru si pentru corabiile poterilor neutre, sub pedepsa de contrabanda, ori spargerea si innecarea corabiilor ; ca-ci dupa-ce turci au oprit u comerciu cu Romani'a si au capturat mai multe corabi u neutre, era necessitate imperiosa, ca Romani'a se ia mesuri energiose de repressionali. Acestea s'a si luat in sensul strinsu alu cuventului. De alta parte, dupa-ce independent'a Romaniei fu proclamata cu tota solemnitate si in unanimitate ; dupa-ce insusi imperatul Russiei vene la armata sa, precum venise si repausatulu seu parinte in 1828/9 ; dupa-ce in fine se scie, ca pana acumu tota bellurile turcesci au fostu forte crunte si au durat celu mai pucinu cate unu anu, se poate combina dupa tota probabilitatea, ca nici acesta de astazi nu se va termina usioru. Fia dise acestea spre directiv'a lumii comerciale. —

Collectele si contributiunile pentru armata se continua neîncetatu. Esempu surprindetorie de patriotism se publica in diariile nationali din partea comunitatilor jidovesci. Indata dupa formarea comitetului in Bucuresci din comercianti si literati israeliti fruntași, mai toti nascuti si crescuti in Romani'a si parte in colegiul S. Sava, se mai formă unu comitetu mare la Iasi, compus din 21 membrii fruntași, carii mai toti au nume germane, adeca sunt israeliti cumu se dice pe la noi nemtesci, nu spaniolesci. Acelu comitetu a conchiamat adunare numerosa de evrei, care a decisu a contribui atatu bani catu si obiecte, precum si a face apellu caldurosu catra tota comunitatile israelite din tiéra, ca se sara in ajutoriulu tieri.

Modest'a comunitate orasiana Rosiorii-de-Vede in 1/13 Maiu a ospetatu si indestulatu cu tota cele trebuintiose pentru omeni si cai unu escadronu intregu de calarasi ; indata dupa aceea au asigurat inbracaminta cu bluse pentru 100 de militiani. (Landwehr, Honvéd.)

Pana acumu lipsescu din liste de contributiuni patriotice tocma proprietarii si comercianti cei mai bogati, ca-ci dela densii cate 2 cai nu insemeidia nimicu. Dela cetatiuni cu venituri anuale de cate 10 mii pana susu la cate 50—60—80 mii de galbini se astepta cu totulu altu-ceva. Se pare inse, ca classe superioare a societatiei se tieni in rezerva pentru dile si mai grele, candu au se imiteze pe Domnitorulu, deca nu cu 100 de mii, celu pucinu cu cate 20—30 mii de franci.

DISCURSULU

d. ministru de externe alu Romaniei Michaile Cogalniceanu, rostitu in camera sied. din 29 Aprilie v. despre marea cestiune de facia.

(Capetu.)

Ce a facutu guvernul ottomanu ? A responsu cu sabie, cu bombe, cu focu si chiaru cu petroleu ! Si aci este locul se constata, ca guvernul ottomanu este responditoru de tota actele agresive seversite de a lungulu Dunarii in contra nôstra, ca-ci acestea suntu facute din ordinulu si cu permissiunea sa ! Sa incepudu intaiu a se face predatiuni de Cerchezi si basibuzuci, cari, trecându necontentu Dunarea, veniau si vinu, gonescu si impusica ciobanii, iau turme de oi ; candu gasesc vite mari, bivoli, vaci, le impusca, si le punu in barci. Acestea se petrecu de doua septamani pe tota linia de la Valcov pana in fatia frontierei Serbiei.

Veti recunosc ca acesta este unu modu forte comod de a face fora bani pastrama. Dera pe langa pastrama mai trebuie si pane. Ce facu avantgarda ottomana si monitorele ottomane ? Tote armatele se ocupă de a si face magasii, de a si aduna provisii. Turci si au disu : marea nostra magasie este Dunarea : graulu, ordiulu si porumbulu nîlu voru da corabile care plutescu pe marele riu, si de o data monitorele ottomane s'a constituitu in adeverati fibustieri, in adeverati pirati. (Applause). Nu s'a mai uitatu nici la neutralitate, nici la pavilionu, nici la neutralitate ; ci au facutu cea a ce dice francesulu main basse, au pusu mana pe corabi, vase, silepuri, si austriace si germane, si francese si italiene si grecesti si chiaru englese. Suntu proprietari si capitani de vase englese, cari au reclamat protectiunea romanescă in contra armatelor acelui statu, din care la una mare tribuna s'a sustinutu, ca Romani'a face parte integranta. (ilaritate).

In diu'a in care s'a inceputu acéstea acte de adevarata piratiria contra vaselor de pe Dunare, ne amu adresat la tota Europa. Diceam : orasiele acestea internationale, comerciul de pe Dunare este comerciu internationalu. Nu e pe Dunare numai averea nostra : suntu vase incarcate cu marf'a dejá platita ; banii suntu in pungile Romanilor, era graulu, porumbulu si cele latte cereale suntu astazi averi francese, englese, germane si austriace !

Prin urmare, adaugem noi mariloru poteri, deca tiara, deca orasiele, deca averea Romanilor ve gasesc indiferinte, aveti grija macaru de proprietatile, de averile, de comerciul ale insusi cetatiilor vostrui. Mai intai puterile replicara ca, dupa tractatulu dela Paris, nu resulta ca Dunarea e neutra, déra ca navigatiunea ei este libera pe Dunare. (Risete). Insa, mai tardi au inceputu comerciul strainu si englesu, si francesu, si austriacu, si germanu, si italianu a striga pe la consuli ; au inceputu si consulii a striga pe la guvernele loru, si astu felu tota cabinetele, cari mai intai nu voiau sa se ocupe de acésta cestiune, au inceputu a face si au facutu representatiuni seriose pe langa Pôrta despre modulu comodu cumu isi pregatesc provisiuni pentru armatele sale, si Pôrta a venit u nevoia a dice : ne trebuie grau si ordiu pentru trupele nôstre ; le luam unde gasim, déra le vomu plat - Negresitu ca plat'a se face cu cai-mele !*) Si afu ca d. Negroponte, caruia i se luase cateva vase, dupa reclamatiunea ce a facutu, a si fostu platit, si corabile cari au fostu luate incarcate cu grau si ordiu s'a intorsu incarcate cu cai-mele ! Pirateria insa din di in di iesi propozitiuni mai mari. Monitore percurgutu tota Dunarea, unde gasesc vase nu numai pe Dunare, nu numai in porturile nôstre, déru chiaru inlauntrulu riurilor nôstre ca Ialomiti'a, ca Jiulu, ca Oltulu le soméza ca in terminu dela 12 pana la 24 ore sa aiba a se apropia de tiermulu dreptu alu Dunarii, ca-ci la casu contrariu voru fi bombardate si arse ; si amenintiarea nu intardia a se realisa. Capitanii reclama protectiunea nostra, noi nu'i potem ajuta pe tota linia Dunarii. Turci bombardéza orasiele nôstre si suptu protectiunea bombeloru desbarca basibuzuci in cete decate 100 si 150, precum s'a facutu la Bechetu, si vasele cari suntu incarcate le luau cu sil'a, éru pe cele neincarcate le ardu.

In aceste operatiuni, dloru, suntu datoru sa recunoscu, ca marina ottomana a facutu progresse, punenduse alaturea cu inventiunile cele mai radicale. Este stiutu ca petroleul este expresiunea cea mai inaintata a progresului comunardu, ca escozele comunei din Paris suntu personificate prin petroleu ; ei bine, vasele din intrulu Jiului, stabilimentul companiei de navigatiune a Jiului au fostu arse cu petroleu de catre comunardii turci (risete). Dera a fostu numai statu ? Nu, dloru ! A venit u apoi bombardarea orasielor. Mai intai, in adeveru, recunoscu ca s'a bombardat u orasie unde stau, in apropierea carora se aflu baterii russesci. Si in adeveru, dloru, dupa dreptulu resbelului, unu orasiu care ataca in care se apara, nu mai poate beneficia de privilegiile cari sa acorda orasielor deschise. Prin urmare, si noi recunoscem, din neorocire, ca usandu de dreptulu gintiloru monitorele ottomane au pututu bombardă orasiele unde sa aflu baterii russesci precum s'a facutu la Reni si la Braila. Dera la Oltenitia, déru la Bechetu !.... In Oltenitia nu era unu picioru de soldatu rusu, si din ostirea romanescă nu era de catu 9 dorbanti si 100 de militieni, cari nu aveau nici arme ; totu asi in Bechetu nu erau de catu 9 militieni

*) Bancnote turcesci miserabile. Red. „Gaz.“

romani. Ei bine, pentru ce acea bombardare! Candu amu vediutu acésta bombardare, ne amu disu, si amu fostu datori a dice: trebuie sa ne a para-mu, (applause) si fiindu-ca Turcia sa declară cu noi in stare de resbelu, ei bine, ne punem si noi in stare de aparare si stare de resbelu. Amu ocupat Calafatul; tunulu Vidinului a bubuitu si tunulu Calafatului a respunsu. Amu tramsu trupe la Oltenitia; acestea fiindu atacate din Turtucaia, amu bombardat si noi la randul nostru si amu arsu ua parte din Turtucaia (applause frenetice). Cu tóte acestea noi totu nu credeam ca suntemu in resbelu cu Turcia; ne diceam: ordine necorrecte, escesu de zel din partea comandanților oscirilor! Si fiindu că noi tineceam si tinem a nu ne trage din bine voitorea impreuna intielegere cu poterile garante, fiindu că noi totu recunoscem pe poterile garante, fiindu că noi nu amu voit că acestu mare areopag sa aiba rea opinione de noi, ca-ci nu uitati că la gurile Dunarii este centrul de gravitate al Europei, noi in fiaicare di amu incunoscintiatu pe agintii nostrii de cea a ce faceau Turcii, si le diceam: calcarea dreptulului gintiloru, piraterie Turciloru ne conducu fatalmente la resbelu cu Turcia. Intai nu ne pre credeu poterile, insa incetul cu incetul au venitul glasulu supusiloru lor strigandu pretutindeni, si de asta data glasulu loru ne au servit, ei au fostu advacatii nostrii, intrunindu neajunsurile loru cu neajunsurile nóstre! Asta data, o mai repetu, strainii ne-au servit. Cumu sciti, cele mai multe bastimente de pe Dunare apartin strainiloru. Acestia, parasiți de protectiunea guvernului loru, au cerut ajutoriul nostru; chiar agenti'a societății vapórelor austriace dupa Dunare, societatea privilegiata imperială si regala, a cerut ajutoriul nostru. Si noi amu vorbitu nu numai in favorea nóstra, déru si in a strainiloru. Ei bine, dupa ce au vediutu că actele de pirateria, că bombardarea, că focul se repetu in modu progresiv pe tóta lini'a Dunarii, si acésta in timpu de 10 — 12 dile, au inceputu si ele a intreba pe ambasadorii turcesci: ce va se dica aceste acte? Cumu espli-cati protestatiunile dvóstra de moderatiune fatia cu actele dvóstra de pe Dunare, din ce devin invino-tirile care le faceti Romaniloru fatia cu bom-bararea si focul care suntu mai multu de catu acte de resbelu? Si ambasadorii turcesci, intre care si onor. principe Alessandru Vogoride (Aleko Pasia), mare proprietariu in România, si a caruia mosia noi n'amu atacuto, n'amu predato, ale carei zidiri nu le amu arsu, nici cu lemne nici cu petroliu, au respunsu:

„C'est tout naturel“. Din diua de candu România a subscrisu convențiunile, Turcia este in stare de resbelu cu România. (D. Pantazi Ghika intrerupe).

Onor. d. Pantazi Ghika care me intrerupe, trebuie sa fie forte fericit u vediudu ca Aleko pasia impartiase chipulu seu de vedere (applause). Acésta replica o adresezu dlui Pantazi Ghika numai că se nu me mai intrerupa (Applause).

D. Pantazi Ghika. Totu asiá era aplaudat si Olivieru.

D. Ministrul de externe. N'ai meritul inventiunii! Este o frasa copiata. (Ilaritate).

Dloru, me voi opri aci. V'amu citat fapte cari suntu de domeniul publicu; v'amu spusu că Turcia ne a declarat resbelu, faptu positivu constatatu si prin vorba si prin faptu. Este intrebarea acum, care are sa fie atitudinea nóstra!

La acésta intrebare s'au insarcinat se responsia tunulu romanescu de la Oltenitia si dela Calafatu. (Applause generale si entusiastice).

Déru mai suntem intrebat si despre atitudinea ce vomu tienea in viitoru. Aci, dloru, dati'mi voia sa nu fiu asia de categoricu, asia de explicitu; noi suntemu datori se fimu, mai inainte de tóte, guvern, si sa fimu guvern prudentu, guvern pre-veditoru, dér' totu-deodata guvern romanescu, guvern energeticu, hotarit u apere cu ori-ce pretiu drepturile si esistentia politica a statului romanu. (Bravo, bravo, applause).

Inca unu cuventu: suntemu intr'o tiéra, unde codulu civilu permite divertiul.... (applause).... Ei bine, candu este certa si dreptulu publicu permite divertiul, si déca Turcia ne a anuntat si cere acestu divertiu, noi nu'l vomu refusa! (applause frenetice). Mai multu nu pote onor. d. Stolojanu se reclame de la noi. Cea-a ce simte natiunea, o simtu

si guvernulu (applause) si, guvernulu romanescu avendu in capulu seu unu Domnu care pentru vechia sea patria a scosu sabia si care fiti sicuri că totu asia va sci a o scota si pentru patria sea actuala, Domnu si guvernul u vomu face datoria. Domnulu v'a spusu ca valoarea romanescu si adi candum ostirea nostra nu mai este straje pamantescu, candu nu mai este gendarmeria, ci o armata plina de focu, disciplinata, si care de si tinera, arde de a primi botezul de sange, fiti sicuri că Domnu, armata si tiéra voru fi in stare de a da Turciei respunsulu ce i-se cuvine! Applause entusiaste in-delungu repetite).

Ofranidele facute in ajutoriul ranitiloru in resbellu alu fratiloru nostri din Romania din partea romaniloru din Brasovu in 10/22 Maiu 1877:

		Florini. Franci in auru.
1.	Dimitrie Stanescu	2000
2.	Diamondi I. Manole	1000
3.	Aronu Densusianu	150
4.	Nicolau G. Orgidanu	200
5.	Dimitriu Ionciovici	400
6.	Iosifu Fericeanu	5
7.	Ion C. Tacitu	30
8.	Bartolomeiu Baiulescu	100
9.	Ioan Manole	100
10.	Dr. Vasilie Glodariu	5
11.	Theodoru Nicolau	10
12.	Const. I. Poppasu	50
13.	Ioan Manole Burbea	20
14.	Dimitrie Cioflecu	10
15.	Christea Orgidanu	15
16.	George Belissimu	10
17.	Ioan Dobreanu	10
18.	Ioan Poppea	10
19.	Ioanu T. Popoviciu	20
20.	Vasiliu Sfetea	10
21.	Ioanu Scurtu	5
22.	Lazaru Nastasi	10
23.	Ioanu Lapedatu	20
24.	Artenie Fenesianu	5
25.	Ionu Urdica	10
26.	George László	10
27.	Iulianu Filipescu	20
28.	Ion Sotiru	200
29.	Nicolae T. Ciurcu	25
30.	Ionu B. Gamulea	10
31.	Stefanu Chichinbanu	20
32.	Ioanu Persoiu	10
33.	Nicol. B. Catana	10
34.	George Moldovanu	10
35.	Ioanu Stinghe	10
36.	Dimitrie Oprescu	2
37.	George Dragomir	10
38.	Dr. Ioanu Neagoe	20
39.	Stefanu Iosifu	5
40.	Victor Popescu	5
41.	Alesandru N. Orgidanu	10
42.	George Sterianu	3
43.	George Persinariu	20
44.	I. I. Popoviciu	10
45.	Zosimu Butnariu	5
46.	Tobiceanu	10
47.	Tafianu	5
48.	Iuliu Muresianu	20
49.	Nicolae St. Dimitriu	100
50.	Petriu Archimandrescu	200
51.	Thoma Georgiade	50
52.	Diamondi Nicolau	60
53.	Mihale G. Stanescu	200
54.	Ioanu Lengeru	100
55.	Ioanu Stinghe	10
56.	Nic. I. Baboianu	10
57.	Octavianu Sorescu	100
58.	Ludovicu Romanu	100
59.	D. Eremia	50
60.	B. L. Popoviciu	10
61.	V. Carapenu	25
62.	S. P. Mailatu	5
63.	I. B. Popoviciu	11
64.	Ioanu Radoviciu	50
65.	G. Stefanoviciu	2
66.	George B. Popu	500
67.	George I. Boambanu	200
68.	G. I. Nica	10
69.	Ioanu Dusioiu	20
70.	Stefanu Poenariu	5
71.	Ioanu Seniucu	10

72.	Ioanu Radulescu	.	.	—	100
73.	Ioanu I. Pedure	.	.	—	11
74.	Constantinu Steriu	.	.	—	500
75.	Nicolae Crasau	.	.	—	10
76.	Constantinu Nicolau	.	.	—	50
77.	Iosifu Baracu, protopopu	.	.	—	200
78.	Ioanu Petricu, protopopu	.	.	—	50
	Valoarea totala in franci	.	.	—	7540

Noutati diverse.

(Stir pirea omidiloru). „Curierul“ publica unu midiulocu forte simplu pentru stirpi asestoru vermi, ce nimicescu embrionulu la frondiele arborilor nefloriti Eca'lu: Intr'unu vasu pe carbuni aprinsi se arunca pucina resina si pravu de puciósă, portanduse vasulu pe suptu arborulu cu omidi, cari indata cadu mórte, si acésta se repiesce, pana nu se mai afla. Acestu midiulocu se recomanda cu totuadinsulu la economi.—

(Mandrinu) Capitanul banditoru, novella de Dna Cl. Robert, in stilu tradusa forte usioru de D. N. Petru-Petrescu, Sabiiu 1877, e esita de suptu tipariu in 8vu, 224 pag. Opu prea recomandabilu pentru lectura.—

(G. Garibaldi) D. Dunca se adresa printre scriosoria eroului dela Marsala (Garibaldi), aratandui situatiunea Romaniei in Orientu, si cercundu'i consiliu, că ce cale ar fi de urmatu in dificila' positiune facia cu Turcia si Europa si candu orientulu va fi in flacari, ce suntu datori romanii se faca pentru viitoru? Eca raspunsu eroului Italiei:

„Dlui T. Dunca, vechiu comandantu de voluntari:

Iubitulu meu Dinka:

Eramu surprinsu in adeveru a vedé pe romani nepasatori pentru caus'a liberarii slavilor din orientu, cari combatu oribilea domnire a turcelor.

Astadi glasulu teu emancipatoriu mi-a facutu unu mare bine. Me intrebi: Ce trebuie sa faceti? Ei bine, spune tenerime i romane, că si voi, că si bulgarii, macedoneni, greci, tesaliani albanesi, epirotu si celealte popoare ale orientului trebuie se combateti sub drapelul liberatii, pana veti goni semilun'a dincolo de Bosforu.

Alu teu

Rom'a 15 Fauru 1877. G. Garibaldi“

Mai multi din vechii Garibaldiani dupa „Telegrafulu“ din Bucuresci suntu decisi a veni in România se insinuara spre a lupta pentru caus'a romana. Asemenea se insinuara si multi francesi in acéstasi causa. D-dieu se ajute!

Publicatiune.

Subscrisulu prin acésta facu on. publicu cunoscutu, cumu ca amu deschisu cancellaria advocatiale in cetatea Brasovu, strada negra, in casele d. Constantinu lugă Nr. 339.

Georgiu László,

presidente de trib. reg. in pensiune.

1—3

Advocatu.

Indreptare. In mr. 36 pe col: I senicol: 3 că de voru studea austriacu, corege: ca de voru cutesa etc. Numiné altulu nu'i va invitá, din nu'i va imita f: adeca pe maghiari). Col: 3 Bucuresci... Comuuicate Cancelariiloru citesce. Camereloru. Connesiuni cu familiile russesci că tocma acea aicea. Cuventulu aicea nu are locu. Principului Trelezkoy citesce principelui Trubetzkoy. De catastrofe ca se dusera pana in diu'a de astadi. cit: care dureza pana etc.

Cursurile

la bursa in 25 Maiu 1877 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 12	cr v. a.
Napoleoni	—	—	10 " 32	" "
Augsburg	—	—	112 " 90	" "
Londonu	—	—	128 " 90	" "
Imprumutulu nationalu	—	—	64 " 30	" "
Obligatiile metalice vecchi de 5%	—	—	58 " 40	" "
Obligatiunile rurale ungare	—	—	73 " 50	" "
" " temesiane	—	—	71 " 50	" "

Editiunea: Cu tipariul lui

IOANE GÖTT si fiu HENRICU.